

Inspiratie notitie Wisselwerking: over mensen en dingen, verzamelingen, musea, identiteit, thuis.

Deze notitie is samengesteld uit een min of meer willekeurige selectie van inspirerende voorbeelden, die allen een sterke verwantschap tonen met het voorgestelde onderzoek. We denken hiermee een fascinerend denkkader voor Wisselwerking aan te bieden. In de voorgestelde ateliers en masterclasses zullen de verschillende deskundigen het onderzoek aanscherpen en verder uitdiepen.

Kort samengevat gaat Wisselwerking over verlangen naar identiteit en roept vragen op naar een mogelijke constructie van identiteit. Kunnen 'bewoners als bron' een waardevolle bijdrage leveren aan kennis van en beeldvorming over de stad Zoetermeer?

Wat gebeurt tijdens Wisselwerking?

Bewoner > object > verhaal > museale collectie > (stads)identiteit?

Objecten van bewoners vormen samen een (stads)collectie.

De objecten zijn gebonden in plaats (Zoetermeer) en tijd (2008).

De objecten zijn pluriform maar allen geladen met betekenis 'thuis in Zoetermeer'.

Elk object transformeert van persoon (subjectief, affectief) naar museum (wetenschap) naar kunstenaar (reageren, reflecteren en interpreteren).

Elk object transformeert van solitair naar collectief.

Elk object transformeert van privé naar openbaar.

Elk object transformeert van individu naar instituut.

Voor de eigenaar betekent het project het afscheid van het object. Thuis ontstaat een afdruk van afwezigheid.

Voor het museum betekent het vergaren/verleiden door het afnemen van het object. Er vormt zich een museale collectie vanuit bewoners zonder gebruikelijke museale selectiecriteria.

Voor de kunstenaar-wetenschapper betekent het (tijdelijk) toe-eigenen van het object (overigens zonder de authenticiteit van het object aan te tasten).

Elk object wisselt van context, van eigenaar naar museum naar derden, van eigen emotionele betekenis naar geconstrueerde betekenis (parallel met geconstrueerde identiteit?).

De objecten worden drager van meerdere betekenissen.

De objecten komen in een onderlinge relatie.

De objecten worden representant van een gevoel, van individu naar collectief, en zelfs de stad.

Object > aureool > icoon?

Dingen

K.Schippers (uit: 'Liefdesgedicht' in: Een vis zwemt uit zijn taalgebied, 1976)

"Jij hebt de dingen niet nodig
om te kunnen zien

De dingen hebben jou nodig
om gezien te worden"

Joseph Kosuth, One and Three Chairs (1965)

Dit werk bestaat uit een houten stoel, een foto van een stoel en de 'stoel uit het woordenboek'. Kosuth (1945) laat 3 niveau's zien waarop we ons een beeld van een stoel kunnen vormen: de tastbare werkelijkheid, de afbeelding en taal.

Michael Landy: Breakdown (2001)

Landy legt een inventaris aan van alles wat hij bezit. Dat zijn 7006 objecten. Elk object registreert hij en stopt het in een plastic tas. Vervolgens zet hij alles op transport naar een leegstaand winkelpand in London. Daar staat een lopende band opgesteld, bemand door een tiental medewerkers, allen gekleed in uniform. Een voor een zetten zij de voorwerpen in een bak op de lopende band en halen ze uit elkaar in afzonderlijke onderdelen. Aan het einde van de lopende band staat een verpulvermachine. Ook brieven, zijn paspoort en geboortebewijs, en zelfs werken gemaakt door zijn vrienden. Het laatste object dat hij vernietigd is zijn meest dierbare bezit: een nappa jas van zijn overleden vader. 40.000 mensen zijn getuige van deze ineenstorting.

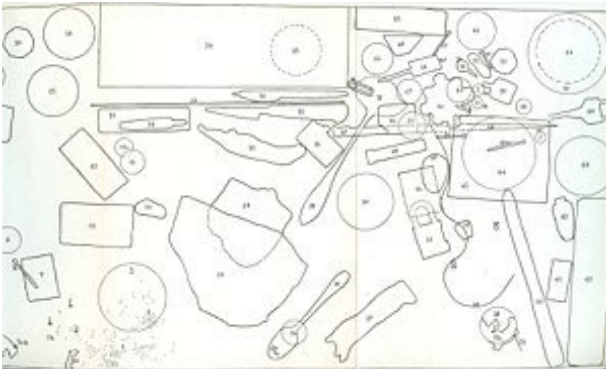

Verzamelingen

'Lampen Han' (Han Veendorp, Den Haag, .. - 1997) verzamelde kapotte gloeilampen en 'tikte' die weer aan: hij draaide de lamp in een vitting en schudde net zolang tot de kapotte gloeidraad weer verbinding maakte en aangloeide. Elke gloeilamp was daarna uniek. Hij bouwde met sigarendoosjes en de aangetikte lampen wonderlijke lichtobjecten die zijn hele huis vulden.

Daniel Spoerri (1930) tekende met 'Topographie Anécdotée du Hasard' (Anecdoted Topography of Chance) alle 80 objecten die zich op dat moment op zijn tafel bevonden op 17 oktober 1961 om 3.47 pm. Elk object kreeg een nummer, een kleine omschrijving van het object en de herinneringen of associaties die het object oproep. De beschrijving gaf ook de mogelijke samenhang aan tussen verschillende objecten. Deze 'kaart' is meer als een verzameling toevallige voorwerpen, het geeft als geheel een beschrijving van zijn reizen, vriendschappen en artistieke ambities.

Elsbeth Diederix (1971): Stilleven met plas melk als verbinding (2002)

Musea

12.000 Kotszakken in Spaarstation Dingenliefde

In het Nederlands Openluchtmuseum is sinds oktober 2004 de permanente tentoonstelling Spaarstation Dingenliefde te vinden. Naast een grote collectie spullen van 'verdwenen Nederland', vind je hier ook negen collecties van negen verschillende mensen, waarbij ook duidelijk wordt gemaakt waarom ze sparen wat ze sparen. De titel is ontleend aan het gelijknamige boek van Maarten Asscher.

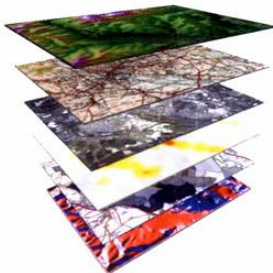
Van concept naar collectie in Museum Oostwijk

In 2003 heeft Heerema met bewoners het concept 'Museum Oostwijk' gelanceerd, waarbij de Vlaardingse woonwijk tot museum is uitgeroepen. Alles en iedereen, toen en nu is onderdeel van de collectie van het museum. In Museum Oostwijk zoeken kunstenaars met bewoners dwars door de wijk en bestaande conventies heen naar verrassende verbindingen op basis van gedeelde passies en kwaliteiten. Bewoners zijn de samenstellers van tentoonstellingen als curatoren, zij beheren en bewaren de collectie als conservatoren en leiden bovendien het publiek rond als suppoosten in hun museum.

Codex Kodanski in Rotterdam door Hootchie Coochie ea

Ontdek via de paranoïde geest van deze geheimzinnige persoon het onzichtbare Rotterdam, dat ligt verscholen achter de werkelijkheid van alledag. Het project onderzoekt de mogelijkheden van het mengen van twee werkelijkheden: de werkelijke stad en de fictieve, virtuele stad bestaande uit verhalen, anekdotes, geluiden en beelden. Alle verhalen en geluiden zijn verbonden met specifieke locaties. Door gebruik te maken van 'global positioning' technologie kunnen deze twee werelden op elkaar worden gelegd en vormen zo een nieuwe wereld.

Identiteit

Christian Boltanski (1944) *Diese Kinder suchen ihre Eltern* (1993)

Verontrust door de gedachte hoe weinig er eigenlijk overblijft als iemand er niet meer is, houdt Boltanski zich bezig met de reconstructie van het verleden, van zichzelf en van anderen. Daarbij doet het er voor hem nauwelijks toe of deze herinneringen nu wel of niet op waarheid berusten.

Ni Haifeng - *Of the arrival and departure* (2005)

De Chinese kunstenaar Ni Haifeng (1964) woont en werkt in Nederland. In zijn werk refereert hij aan zijn afkomst, de historische handelsbetrekkingen tussen China en Nederland en het uitwisselen van identiteiten: Nederlandse patronen werden in China op porselein afgebeeld en keerden terug naar Nederland als authentiek Chinees porselein (Chine de Commande). Voor zijn project 'Van de aankomst en het vertrek' vroeg hij aan bewoners van Delft om gebruiksvoorwerpen die iets zeggen over het hedendaagse leven in de stad. Er werden 140 objecten ingeleverd. De bonte verzameling is naar China verzonden en in het stadje Jing De Zhing, waar in de 17de eeuw ook porselein werd gemaakt, exact in porselein nageemaakt. Het porselein is vervolgens gedecoreerd met blauwe motieven. In totaal kwamen 1500 porseleinen kopieën per schip weer terug naar Delft. Tijdens de 'dag van de naturalisatie' in 2006 deed de gemeente Amsterdam een 'aardappel van Delfts Blauw porselein' van Ni Haifeng cadeau aan iedereen die er de Nederlandse nationaliteit aangemeten kreeg.

'Nederlander bestaat toch niet'

"Het concept 'Nederlandse identiteit' rust primair op emotionele beleving en mythologisering van het verleden, verkondigde directeur Paul Schnabel van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) gisteren tijdens een lezing in Rotterdam."

(Volkskrant 08.10.2008)

Thuis

Donald Rodney (1961-1998) maakte het werk 'My Father, My Sister, My Brother': een klein huisje gebouwd van zijn eigen huid. Rodney gebruikte autobiografie om grotere sociale en politieke kwesties uit te drukken vanuit zijn perspectief van zwarte Britse man. Daarnaast spelen persoonlijke zaken als identiteit, familie en thuis een grote rol in zijn werk. Dit 'huis' symboliseert zijn kwetsbaarheid in zijn zieke lichaam.

Michael Landy (1963) bouwde met *Semi-Detached - home front and home back* (2004) een replica van het huis van zijn ouders in de Turbine Hall van Tate Modern. Zijn vader, een voormalige mijnwerker, kwam door een mijnongeval 25 jaar het huis bijna niet uit en verbouwde alles zelf. Landy toont deze sporen ondermeer door het huis is 2 delen te splitsen.

Rachel Whiteread (1963) maakte in 1993 de sculptuur 'House', een betonnen afdruk van het inwendige van een huis in een door afbraak en speculatie getroffen buurt. Het raakte, als symbool voor de vernietiging van het verleden, de ziel van de buurt. Het tijdelijke monument was een betekenisvolle plaatsvervanger van een alledaags voorwerp, waarbij datgene geaccentueerd wordt wat bij het 'vertrouwde' origineel nauwelijks opvalt: gevoelens, herinneringen, persoonlijke associaties en een archetypische relatie met het leven en de dood.

